

Arkivsaksnr.:
2022/1849

Dokumentdato:
17.03.2022

Styre:
Fakultetsstyret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Styresak:
17/22

Møtedato:
19.04.2022

Foreløpig studiekvalitetsmelding for Det samfunnsvitenskapelige fakultet 2021

Bakgrunn

Bakgrunn Studiekvalitetsmeldingen for Det samfunnsvitenskapelige fakultet gir en overordnet vurdering av utdanningsaktiviteten i 2021, og oppsummerer tiltak for utvikling av utdanningskvaliteten og oppfølging av universitetets satsingsområder.

Ordningen med studiekvalitetsmeldinger og dialogmøter erstatter fra og med 2018 den tidligere utdanningsmeldingen i UiBs kvalitetssikringssystem for utdanningene. Vedlagt saken ligger fakultetets foreløpige studiekvalitetsmelding for 2021. Instituttens studiekvalitetsmeldinger, samt fakultetets årlige produksjonsrapport, er grunnlaget for den vedlagte meldingen.

Dialogmøter med instituttene vil bli gjennomført i april 2022. Den endelige versjonen av fakultetets studiekvalitetsmelding som inkluderer en oppsummering av disse møtene vil sendes til fakultetsstyret på sirkulasjon i første halvdel av mai 2022. Meldingen oversendes så Studieavdelingen ved UiB innen fristen 18. mai.

Forslag til vedtak:

Styret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet tar foreløpig Studiekvalitetsmelding for Det samfunnsvitenskapelige fakultet 2021 til orientering.

Jan Erik Askildsen
dekan

Alette Gilhus Mykkeltvedt
fakultetsdirektør

Studiekvalitetsmeldingen 2021

UNIVERSITETET I BERGEN
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Innhold

1. Oppfølging av fakultetets studiekvalitetsmelding for 2020	2
2. Hovedkonklusjoner fra fakultetenes dialogmøter.....	2
3. Studiekvalitetstiltak på instituttene	3
4. Emne- og programevaluering i 2021	4
5. Gjennomføring.....	4
6. Studieportefølje.....	5
Planer for nedlegging, oppretting eller endring av studieprogram	5
Dimensjonering	7
7. Rektoratets tema.....	8
Forskningsbasert utdanning.....	8
Digital grunnkompetanse og bredde.....	9
Lektorutdanningen.....	10
Oppfylld av bachelorplasser.....	11
Hvordan kan andelen masterstudenter i toårige masterprogram økes?.....	12
Andre saker	13

Studiekvalitetsmeldingen for Det samfunnsvitenskapelige fakultet gir en overordnet vurdering av utdanningsaktiviteten i 2021, og oppsummerer tiltak for utvikling av utdanningskvaliteten og oppfølging av universitetets satsingsområder.

1. Oppfølging av fakultetets studiekvalitetsmelding for 2020

Pilot for mentorordningen: Fakultetet startet våren 2021 en pilot for en sentralt koordinert mentorordning for alle instituttene. De nye studentene som ble tatt opp høsten 2021 inngikk i den nyutviklede mentorordningen, og fakultetet ansatte 57 mentorer for å følge opp studentene. Noen utfordringer med opplegget blir fulgt opp i planleggingen av mentoropplegget for kullet høsten 2022, blant annet knyttet til lav deltakelse på digitale samlinger med Sammen og formatet på samarbeidet med instituttene. Fakultetet har blant annet hatt møter med studentorganisasjonene for å få innspill til videreutvikling av ordningen. Ordningen skal evalueres i 2022.

Seminar om vurderingsformer: Stortinget vedtok våren 2021 en endring i universitets- og høyskoleloven slik at det ble krav om to sensorer ved alle eksamener som karakterettes A-F. Endringen skulle iverksettes fra og med høsten 2022. I lys av dette inviterte fakultetet instituttene til et seminar hvor vi i fellesskap kunne diskutere hvordan vi kunne håndtere kravet om to sensorer uten at det ville gå på bekostning av undervisning og formativ vurdering. Fakultetet ba instituttene vurdere sine vurderingsformer med tanke på en slik omlegging. Iverksettelse av endringen ble så i januar 2022 utsatt inntil videre. Fakultetet ser allikevel nytten av et slikt seminar og vil fortsette å se nærmere på våre vurderingsformer.

Kartlegging av motivasjon for å rekruttere til master: Fakultetet gjennomfører våren 2022 en undersøkelse om studentenes videre planer etter avlagt bachelorgrad. Undersøkelsen går til alle studenter som planlegger å fullføre en bachelorgrad i løpet av semesteret. Undersøkelsen skal både gi fakultetet informasjon om hva som motiverer studentene til å velge et masterprogram ved UiB, og hva som eventuelt er bakgrunnen for at studentene ikke velger å gå videre på master, eller ønsker å ta master ved et annet universitet eller høyskole. I tillegg ber vi respondentene gi tilbakemelding på hvordan vi bedre kan informere om mastertilbudet ved UiB. Målsettingen for undersøkelsen er å bedre rekrutteringen av egne studenter til våre masterprogram både med tanke på målrettethet og eventuelt behov for profilering av eksisterende mastertilbud.

Oppstart av nye studieprogram: Det integrerte lektorprogrammet i sosiologi, bachelorprogrammet i kunstig intelligens og det integrerte masterprogrammet i informasjonsteknologi og økonomi hadde første opptak høsten 2021. Alle de tre programmene oppnådde høye søkertall og høy karaktergrense for opptak.

2. Hovedkonklusjoner fra fakultetenes dialogmøter

Dialogmøtene med instituttene ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet ble gjennomført i april 2022. I møtene tok fakultetet og instituttene opp saker knyttet til det aktuelle fagmiljøet. Oppsummeringene av samtalene vil bli publisert i UiBs kvalitetsportal.

I dialogmøtene ble blant annet følgende tema diskutert:

- ...(punkter kommer i endelig versjon)...
- ...(punkter kommer i endelig versjon)...

3. Studiekvalitetstiltak på instituttene

I sine studiekvalitetsmeldinger går de fleste instituttene inn på tiltak for å heve studiekvaliteten som de har arbeidet med i løpet av det siste året. Instituttene opplever i stor grad at tiltakene for oppfølging av studentene som ble innført under korona har vært verdifulle og de ønsker å videreføre disse. Her er noen andre eksempler på studiekvalitetstiltak som instituttene arbeider med:

Styrke seminarundervisningen

Ordningen med to fulltidsansatte undervisningsassistenter ved Institutt for geografi har blitt videreført. Dette har fungert godt og har styrket særlig seminarundervisningen. Også Sosiologisk institutt har arbeidet videre med å forbedre kvaliteten på seminarundervisningen.

Arbeidslivsrelevans

Ved Institutt for informasjons- og medievitenskap vil de videreutvikle tilknytningen til arbeidslivet både på bachelor- og masternivå, blant annet gjennom å arrangere bransjeseminar og involvere bedrifter mer i masteroppgaver og som bi-veiledere. Fra høsten 2021 har instituttet fått tilført ekstra støtte til tilbudet om arbeidslivspraksis på masternivå for mediestudenter. Ved Institutt for geografi skal de bruke utdanningsstrategiske midler til å gjennomføre fysiske arrangementer med fokus på arbeidslivsrelevans.

Undervisnings- og læringsformer

Institutt for geografi planlegger å videreføre prosjektet med GIS-orakel for studenter på kursene i GIS. GIS-orakelet er en studentmedarbeider med god kompetanse på GIS som gir støtte til studenter som lærer GIS på bachelornivå. Institutt for sosialantropologi har på ett emne innført en ordning der medstudenter vurderer hverandres obligatoriske oppgaver som del av en helhetlig plan for studentaktiv læring i bachelorprogrammet. De har også begynt med mer prosjektorientert gruppearbeid i to bacheloremner, der studentene også kan gjennomføre mindre feltarbeidsøvelser og bruke ulike typer presentasjonsformer.

Undervisningsplanlegging

Ved Institutt for geografi satte de høsten 2021 opp en undervisningsmatrise for 3. semester på bachelorprogrammet for å unngå kollisjoner mellom undervisningsaktiviteter og innleveringer i kursene som inngår. Dette har bidratt til jevnere arbeidsbelastning og instituttet arbeider videre med utfordringer med oppbygging av kursene som har kommet frem som resultat av dette arbeidet. Ved Institutt for informasjons- og medievitenskap har de opprettet undervisningsgruppe for å samkjøre programrådene og undervisningstilbudet på en bedre måte. De har også videreført kartleggingsarbeidet av instituttets emnetilbud for å se på muligheten for økt samarbeid på tvers av programmene.

Studentaktivitet- og involvering

Institutt for sosialantropologi tilrettelegger for en rekke faglig-sosiale møtepunkter for studentene og flere i samarbeid med studentorganisasjonen. Det er blant annet fagtreff på tvers av kullene, møte med undervisningsassistenter og fagutvalg før eksamen, filmvisninger, podkast, Antrosnakk (også kalt «antropologisk fritidsklubb»), og skrivekollektiv. Ved Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap ser de på muligheten for større variasjon i måten de gjennomfører studentevalueringene på, og vurderer å bruke fokusgruppe, samt å løfte frem tidligere evalueringresultater i begynnelsen av forelesningsrekken for å synliggjøre hvordan evalueringene følges opp.

4. Emne- og programevaluering i 2021

Ekstern fagfelleevaluering av studieprogrammene: Fagfellene som var oppnevnt for perioden 2018-2021 skulle etter planen levere sine siste evalueringsrapporter innen 1. mars 2022. Totalt har det blitt levert rapporter for 14 av totalt 32 program. 9 av studieprogrammene har meldt inn at den eksterne fagfellen har fått utsatt frist (pr. 6. april 2022). Fakultetet følger opp de instituttene som ikke har en plan for innlevering av rapporten. Evalueringsrapportene skal behandles i undervisningsutvalgene/programstyrene ved instituttene og så publiseres i Studiekvalitetsbasen.

Evaluering av emner: Instituttene utarbeider emneevalueringer minst hvert tredje år basert på studentevalueringer og årlige egevalueringene fra emneansvarlige. Emnerapportene skal publiseres i Studiekvalitetsbasen. Instituttene melder inn sin plan for emneevaluering til fakultetet årlig, og denne publiseres så på [fakultetets nettsider](#). Instituttene meldte i 2020 inn at rundt 110 emner skulle evalueres i løpet av 2021. Flere av emnerapportene (49 stk) er publisert i UiBs Studiekvalitetsbase, samt i overkant av 60 egenvurderinger av emner (pr 29.03.22).

Tilbakemeldinger og tiltak: Instituttene oppgir i sine studiekvalitetsmeldinger punkter de vil trekke frem fra programsensorrapportene og studentevalueringene og deres planer for oppfølging. Ett institutt oppgir at de ikke har gjennomført evalueringer som planlagt på grunn av korona i 2021, men at de har lagt en plan for å komme à jour igjen fra og med våren 2022.

Reakkreditering av studieprogram: I tråd med revidert plan for reakkreditering av studieprogram ved fakultetet, leverte fire institutter evalueringsrapporter for studieprogram i 2021. Evalueringene av bachelorprogrammene i sosialantropologi, medie- og interaksjonsdesign, sosiologi og TV-produksjon blir behandlet av fakultetets studiekvalitetskomité i løpet av vårsemesteret 2022. Komitéen holder på å ferdigstille sitt arbeid og leverer sin innstilling om reakkreditering til fakultetsstyret i juni 2022.

5. Gjennomføring

Det samfunnsvitenskapelige fakultet utarbeider hver vår en egen rapport med resultatdata for studieprogrammene fra det foregående kalenderåret. Hovedfunn for 2021 er:

- Antall registrerte studenter på fakultetet øker.
- Vi fyller studieplassene våre på alle bachelorprogram.
- Vi fyller ikke helt studieplassene på de 2-årige masterprogrammene.
- Antall utreisende utvekslingsstudenter er fremdeles nesten halvert i forhold til før pandemien (101 utreisende).
- Antall innreisende utvekslingsstudenter øker i forhold til 2020 (284 innreisende).
- Antall bachelorkandidater øker for tredje år på rad (615 kandidater).
- Antall masterkandidater øker betydelig i forhold til 2020 (235 kandidater).
- Antall ph.d.-kandidater øker litt, til cirka samme nivå som før pandemien (22 kandidater).
- Studiepoengproduksjonen øker både totalt og per student (2877 årsheter totalt).

Antall registrerte studenter totalt på fakultetet har økt over flere år. Høsten 2016 hadde vi 3509 registrerte studenter, mens vi høsten 2021 hadde vi 4275 registrerte studenter. Økningen i antall studenter de siste tre årene må til dels sees i lys av at fakultetet har fått tilført nye studieplasser.

Samlet ser vi at de gjennomsnittlige karakterpoengene til søkerne til fakultetets studieprogram øker, eller er tilnærmet lik, sammenlignet med opptaket høsten 2020. Det nye studieprogrammet i informasjonsteknologi og økonomi har den høyeste gjennomsnittlige karakterpoengsummen med 51,72. Det er en målsetting ved fakultetet å øke inntakskvaliteten ytterligere.

Totaltallene for avlagte grader i 2021 viser at fakultetet totalt har hatt en økning på 80 bachelor- og masterkandidater, fra 788 i 2020 til 868 i 2021. Disse totaltallene inkluderer etter- og videreutdanning. Økningen i antall kandidater har dermed fortsatt utover i pandemien. Økningen i antall avlagte grader har vært størst på masternivå, med en økning på 60 avlagte 2-årige mastergrader fra 175 i 2020 til 235 i 2021.

Studiepoengproduksjonen for instituttene samlet på SV-fakultetet har økt hele perioden 2017 til 2021. Økningen har vært spesielt stor de siste to årene, med en økning på henholdsvis 256 årsenheter i 2020 og 229 årsenheter i 2021. Det ble produsert totalt 2877 årsenheter ved fakultetet i 2021. Dette reflekterer til en viss grad at antall studenter på fakultetet har økt i samme periode.

Antall studenter på fakultetet har som nevnt økt over flere år, men det har likevel vært en økning i antall studiepoeng per student fra 44,32 studiepoeng per student i 2017 til 48,7 i 2021. Den største økningen i antall studiepoeng de siste årene har dermed vært under pandemien. Det blir interessant å følge med på utviklingen under mer normale forhold. Et klart flertall av instituttene har hatt en økning i antall studiepoeng avlagt per student, og alle har med god margin passert målsettingen om å heve antall studiepoeng per student til minimum 45 studiepoeng per student.

6. Studieportefølje

Planer for nedlegging, oppretting eller endring av studieprogram

Oppretting av studieprogram

Det er ikke meldt inn planer om oppretting av noen nye studieprogram ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet i 2022. **Nordic Master in Migration and Integration**, som er et samarbeid mellom Institutt for sosialantropologi og Roskilde Universitet, med bidrag fra Institutt for informasjons- og medievitenskap, Institutt for sammenliknende politikk, Sosiologisk institutt og IMER Bergen, ble formelt opprettet i 2021, men skal ikke ha oppstart før høsten 2023. Programmet skal ha ca. 40 studenter og vil rekruttere internasjonalt.

Masterprogram for kommunale ledere (EVU), der Institutt for økonomi og Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap bidrar, har hatt oppstart av enkeltemner i 2021,

mens opptak til masterprogrammet som helhet vil skje fra høsten 2022. Dette programmet ble også opprettet i 2021.

Nedlegging av studieprogram

Det er ikke meldt om nedlegging av noen studieprogram ved fakultetet i 2022.

Planer for utvikling av nye studieprogram/-tilbud

- **Erfaringsbasert masterprogram i undersøkende journalistikk (EVU):** Institutt for informasjons- og medievitenskap utvikler et erfaringsbasert masterprogram for journalister og noen av emnene har hatt oppstart høsten 2021 og våren 2022.
- **Masteremne knyttet til MediaFutures:** Institutt for informasjons- og medievitenskap har startet utredning av muligheten for å opprette et tverrfaglig mastertilbud (emne) knyttet til MediaFutures – Forskningscenter for ansvarlig medieteknologi og innovasjon (SFI).
- **EVU-tilbud i retorikk og strategisk kommunikasjon:** Institutt for informasjons- og medievitenskap skulle etter planen hatt oppstart på en pilot for et videreutdanningstilbud i retorikk og strategisk kommunikasjon høsten 2022. På grunn av utfordringer med finansieringen er piloten utsatt til 2023.
- **Masterprogram i spillstudier («game studies»):** Initiativet er et samarbeid mellom forskningsmiljøer innenfor dataspillforskning ved Institutt for informasjons- og medievitenskap og Digital kultur (HF). Planene for oppretting av programmet er foreløpig lagt på is ved HF, men instituttet ønsker å utrede muligheten for å opprette et slik tilbud videre.

Det er ikke meldt inn noen videre planer for utvikling av Masterprogram i kognitiv vitenskap eller Bachelorprogram i politikk, filosofi og økonomi (PPE), som begge ble omtalt i Studiekvalitetsmeldingen for 2020.

Endring av studieprogram

I forlengelse av det sykliske evalueringsarbeidet arbeider instituttene kontinuerlig med å videreutvikle og forbedre sine studieprogram. Noe av det konkrete endringsarbeidet som kommer frem i instituttenes studiekvalitetsmeldinger, er:

- **Fagmiljøet i systemdynamikk** har lagt til rette for et heldigitalt utdanningsløp på Masterprogram i systemdynamikk. Alle vurderingsformer ved programmet skal nå være digitale (hjemmeeksamen, prosjektinnleveringer), og muntlige eksamener og presentasjoner blir gjort over nett for studenter som ikke kan være til stede fysisk.
- **Institutt for geografi** har over en periode diskutert innretningen på masterprogrammet, som i dag har tre hovedretninger, samfunnsgeografi, naturgeografi og miljø- og landskapsgeografi. På bachelorprogrammet tilbyr instituttet *GEO260 Praksisemne i geografi* for første gang høsten 2021 og de vil gjøre noen mindre justeringer i omfanget på praksisrapporten før neste undervisningssemester. I tillegg oppretter de i 2021 to nye EVU-kurs, *GEO660 Samfunnsplanlegging og rolleforståelse i komplekse plansituasjoner* og *GEO-SD662 System Dynamics Modelling and Analysis*.
- **Institutt for informasjons- og medievitenskap:** Instituttet er ansvarlig for to emner i DIGI-pakken, som er et emnetilbud om grunnleggende digital kompetanse for alle studenter ved UiB, utviklet på oppdrag fra rektoratet. Emnene tilbys for første gang høsten 2022. Ellers har instituttet gjort endringer i studieplanen for bachelorprogrammene

i TV-produksjon og journalistikk, blant annet med omlegging av innføringsemnene. Også for bachelorprogrammet i kognitiv vitenskap er det gjennomført mindre endringer i spesialiseringen, og de forbereder nå å tilpasse programmet en endring i emnetilbudet ved Det humanistiske fakultet.

- **Institutt for sammenliknende politikk:** Instituttet har utviklet tre nye emner i 2021 og 2022 på bachelor- og masternivå og med både interne forelesere og gjesteforelesere. Arbeidet med å gjennomgå og endre Bachelorprogram i europastudier har på sin side blitt noe utsatt på grunn av pandemien, og instituttet opplever også at det er ekstra tidkrevende å endre på tverrfaglige program. Sammen med Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap planlegger instituttet å utvikle et tilbud om statsvitenskap som fag nr. 2 i lektorprogrammene på Det humanistiske fakultet, men de understreker at dette forutsetter tilføring av ressurser. Når det gjelder EVU-tilbudet, så melder instituttet at endringen i egenbetalingsforskriften, samt mangelen på dedikerte administrative ressurser til EVU, kan gjøre at tilbudet må reduseres eller legges ned.
- **Institutt for sosialantropologi:** Instituttet er i ferd med å utvikle et metodeemne på bachelornivå som kan tas som frie studiepoeng. Emnet vil også inkludere fokus på hvordan antropologisk metode kan benyttes utenfor academia. Et slikt emne kan bidra til å bevisstgjøre studentene knyttet til fagets arbeidslivsrelevans og kan gi studentene flere overførbare ferdigheter.
- **Sosiologisk institutt:** Instituttet har arbeidet med å forbedre emnene og emnestrukturene for emnene som inngår i masterprogrammet, for å styrke både innhold og den indre sammenhengen mellom emnene.
- **Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap:** Instituttet fikk i 2021 tilført flere vitenskapelige stillinger og fikk også flere store forskningsprosjekter, noe som har dannet utgangspunktet for en større utviklings- og endringsprosess både på forsknings- og utdanningssiden. Blant annet har fagmiljøet satt i gang en større reform av Master's Programme in Public Administration (MPA), de har utviklet to nye emner på 200-nivå, og de har startet arbeidet med å utvikle et fagtilbud til lektorprogrammene ved Det humanistiske fakultet, som på sikt kan utvikles til en egen retning i lektorprogrammet/et eget lektorprogram (se også Institutt for sammenliknende politikk).
- **Institutt for økonomi:** Etter endringene i Studieforskriften har instituttet gjort innføringsemnet i bachelorprogrammet obligatorisk for alle studenter. I tillegg har de styrket metodeundervisningen med et nytt emne fra kull høst 2022. Instituttet planlegger også å gjøre større endringer i både bachelorprogrammet og profesjonsstudiet i samfunnsøkonomi, for å tilpasse seg budsjettsituasjonen, lage et mer helhetlig førstesemester og for å inkludere det åpne programmeringsemnet DATA110 i studentenes utdanningsplan.

Dimensjonering

Institutt for geografi melder at det er stort press på undervisningsressursene ved instituttet, men at noen nyansettelser i 2021 vil kunne avhjelpe denne situasjonen noe. Likevel vil undervisningstilbudet fortsatt være sårbart i forhold til fravær, forskningsterminer og tilgjengelige stipendiater med pliktarbeid. Dette gjelder både tilbudet i geografi, men også særskilt gruppen for systemdynamikk, som kun har tre fast vitenskapelig ansatte og et fullt masterprogram med ni kurs og et solid antall studenter.

Også ved **Institutt for informasjons- og medievitenskap** melder de om stort press på undervisningsressursene. De har hatt stor vekst de siste årene, og opplever at fakultetets budsjettmodell ikke i stor nok grad tar høyde for hvor ressurskrevende teknologi- og profesjonsfagene er. Noe kan også skrives til vitenskapelige stillinger som er utlyst og enda ikke besatt, og også til noe misforhold mellom mengden undervisningsaktiviteter og tilgjengelige undervisningsressurser. Instituttet melder også om utfordringer med ustabil teknisk utstyr og manglende IT-støtte på MCB.

Institutt for sammenliknende politikk melder at studietilbudet er godt dimensjonert i forhold til undervisningsressursene, men at det er større press på sensur- og veiledningssiden. Opptaket ble redusert noe i 2021 for å ta høyde for et bortfall av flere undervisningsressurser fra staben etter overføring av 5 stillinger til Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap, men instituttet ønsker på sikt å øke dette igjen ettersom nye stillinger kommer til.

Institutt for sosialantropologi melder at det har vært en tydelig vekst i antall aktive bachelorstudenter de siste årene, og at dette har skjedd samtidig som instituttet i en periode har hatt færre årsverk i førsteamanuensis- og professorstillinger. Undervisningsbelastningen lar seg allikevel håndtere ved hjelp av midlertidig ansatte. Instituttet har svært god erfaring med undervisningsassistenter i fulle stillinger.

Sosiologisk institutt gir tilbakemelding om at dimensjoneringen av opptak og undervisningstilbud er bra, men at det har vært nødvendig å nedjustere antall valgemenner som tilbys hvert semester på bachelorprogrammet, fordi det er færre personer i rekrutteringsstillinger ved instituttet enn ønsket.

Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap gir også tilbakemelding om at dimensjoneringen av undervisningstilbud og -ressurser fungerer bra, men påpeker at det er noe ujevn arbeidsfordeling i staben knyttet til blant annet størrelsen på emner, nyansatte som ikke snakker norsk, frikjøp og forskningsfri, og omfanget av undervisningsaktiviteter. Instituttet diskuterer internt behovet for en policy knyttet til forholdet mellom frikjøp og undervisning, og har også igangsatt et arbeid for en mer systematisk tilnærming til arbeidsplikten til ph.d.-studenter og postdoktorer.

Ved **Institutt for økonomi** arbeider de med å tilpasse antall emner med tilgangen på undervisningsressurser. De bruker i dag flere eksterne forelesere, men ønsker å ha en mer bærekraftig undervisningsplan.

7. Rektoratets tema

Forskningsbasert utdanning

På hvilken måte, og i hvilket omfang eksponeres studenter for forskning i deres fagområder og involveres i forskningsarbeidet som foregår i fagmiljøene?

Fagmiljøene gir tilbakemelding om at studentene eksponeres for forskningen i fagmiljøet, både gjennom at aktive forskere bidrar i undervisningen, og gjennom at forelesernes forskning er del av emneinnholdet. Studentene involveres også i forskning og innovasjon gjennom feltkurs og feltarbeidsøvelser (på ba- og ma-nivå), bruk av caseoppgaver, og

gjennom at emner er knyttet til pågående forskningsprosjekter og/eller forskningsgrupper. Særlig på masternivå involveres ofte studentene i pågående forskningsprosjekter, både gjennom metodekurs og i prosjektutvikling, og de får drive egen forskning når de utvikler og gjennomfører sine egne masterprosjekter. Ved noen institutter knyttes studentene til forskningsgrupper når de arbeider med masteroppgaven og/eller gjennom obligatoriske seminaraktiviteter. Institutt for sammenliknende politikk melder også at de jevnlig tilbyr emner som er knyttet direkte til eksternfinansierte prosjekter. Institutt for sosialantropologi har et eget emne som er eksplisitt utformet for å gi studentene kjennskap til forskningsfronten innenfor ulike tema, og de tilbyr også sommerskole i forskningsmetoder i Georgia der studentene utfører feltarbeidsprosjekter med georgiske studenter. På Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap er det tett sammenheng mellom forskergruppene og valgemner på både bachelor- og masternivå.

Har fakultetet planer om å styrke studentenes involvering i forskning?

Fakultetet ønsker å styrke masterutdanningene, og ønsker blant annet å se på mulighetene for å knytte masterprogrammene tettere til de store forskningsprosjektene. En side ved dette kan være å sikre at de som har eksternfinansierte prosjekter deltar i undervisningen ved instituttene. Det er i tillegg en målsetting på fakultetet å tilrettelegge for bruk av felles undervisningsinnhold og -ressurser på master- og ph.d.-nivå.

Har fakultet arbeid og planer for involvering av studenter i forskningsbasert innovasjon?

Forskningsbasert innovasjon er sentralt ved Institutt for informasjons- og medievitenskaps studietilbud i Media City Bergen. Studieprogrammene i medie- og interaksjonsdesign har et eksplisitt fokus i utvalgte emner i innovasjonspedagogikk, en tilnærming til problembasert læring som gjør studentene i stand til å integrere innovasjonstenking i sine prosjekter. Et masterkurs knyttet til fakultetets senter for forskningsbasert innovasjon MediaFutures, er også under planlegging.

Institutt for geografi tilbyr i 2022 sitt emne i innovasjon og bærekraft (CET201) for tredje gang. Emnet fikk fakultetets studiekvalitetspris og Ugleprisen i 2021. Tilbudet har så langt vært finansiert gjennom midler fra universitetet sentralt og fakultetet, og videreføring av emnet er avhengig av tilføring av ressurser.

Fakultetet har hatt et møte med VIS og ønsker å knytte dem på kursutvikling innen forskningsbasert innovasjon.

Digital grunnkompetanse og bredde

Hvilke planer har fakultetet for at studenter kan benytte seg av tilbud om opplæring i digital forståelse, kunnskap og kompetanse på en måte som gir utdanningsløpet sitt? Tilrettelegger fakultetet generelt for at studenter har valgfrie emner i studieprogrammene sine slik at de kan ta emner fra andre fagområder, gjerne fra andre fakultet?

Ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet har de aller fleste bachelorprogrammene frie studiepoeng, ofte 60 studiepoeng, som studentene kan bruke til å skaffe seg kompetanse utover fordypningsfaget.

Fakultetet vil arbeide for at DIGI-tilbudet blir kjent for våre studenter, slik at de kan velge dette som del av sine frie studiepoeng. I tillegg har Institutt for informasjons- og medievitenskap utviklet en egen [DATA-pakke](#) som er tilgjengelig for alle studenter. Pakken består av emner på 10 og 5 studiepoeng, som tar for seg henholdsvis programmering, databaser, strukturerte data, rå-data og datasett (totalt 30 studiepoeng). Disse emnene skal gjøre studentene i stand til å hente inn og bruke digitale data på effektive måter, hever studentens digitale kompetanse og øker utdanningenes arbeidslivsrelevans. Institutt for økonomi planlegger å inkorporere DATA110 som del av sitt bachelorprogram og profesjonsstudium.

Ser fakultetet dette som nyttig og verdifullt i sine utdanningstilbud og for arbeidslivsrelevans?

Flere fagmiljøer ser på utviklingen av en digital grunnpakke som et verdifullt komplement til sine utdanningstilbud og trekker særlig frem at dette kan bidra til å styrke utdanningenes arbeidslivsrelevans. Fagmiljøet i informasjonsvitenskap påpeker at det er en viss grad av overlapp med ordinære emner som gjør at DIGI-emnene ikke egner seg for alle studenter.

Institutt for informasjons- og medievitenskap og Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap foreslår også tema for videre utvikling av tilbudet: tekstbehandling (markdown, latex), grunnleggende nettutvikling (html, css), generelt hvordan vi kan bruke internett til å tilegne oss nye digitale ferdigheter, digitalisering i forvaltningen, eller et tilbud med utgangspunkt i kjernefasiliteten for digital samfunnsvitenskap ved UiB (DIGSSCORE). Noen av instituttene melder at de gjerne kunne blitt involvert i utformingen av DIGI-emnene for å sikre større relevans for sine studenter.

Lektorutdanningen

På hvilke måter planlegger fakultetet å arbeide for at omorganisering av lektorutdanningen ved UiB skal lykkes? Hvilke utfordringer og muligheter diskuteres ved fakultetet?

Fakultetsledelsen ser harmonisering av programmene på tvers av fakultetene som viktig og nødvendig, og understreker også at det er viktig at det tas hensyn til kollisjonsproblematikken i arbeidet med redesign av lektorprogrammene. Fakultetet ser også frem til at det nye Lektorsenteret kommer i gang, og opplever at de også vil ha en viktig rolle i å støtte opp under synliggjøringen av lektortilbudene ved UiB.

Sosiologisk institutt hadde første opptak til det integrerte lektorprogrammet i sosiologi høsten 2021. Søker tallene til programmet var svært gode og også karaktergrensen for opptak. Instituttet har fått innvilget ekstraordinære midler til stillinger for å kunne igangsette programmet; en førsteamanuensis, en lektor (50% stilling) og en studiekonsulent (50% stilling).

Fordi det nye lektorprogrammet kun har studenter i første år av programmet, er det foreløpig ikke mulig å peke på alle de utfordringer som studentene og fagmiljøet vil oppleve når programmet er i full drift. På bakgrunn av erfaringene så langt melder Sosiologisk institutt at de ser positivt på omorganiseringen av lektorutdanningen, og trekker særlig frem mulighetene for å ha didaktikk og praksis i samme semestre, samkjøring mellom fakultetene

slik at studentene får et friere valg av sitt andre fordypningsfag, og muligheten for å forlenge første praksisperiode. Av utfordringer nevner de at de er kritiske til rene profesjonssemestre, vedvarende kollisjonsproblematikk, og mulige ressursutfordringer i overgangen til et redesignet program.

Oppfylging av bachelorplasser

Vi ber om innspill på hvilke vurderinger fakultetet gjør seg når det gjelder antall studenter vs. antall studieplasser. Klarer fakultetet å fylle opp alle studieplassene? Utdanner fakultetet flere studenter enn man har studieplasser til? Går denne praksisen i så fall på bekostning av studiekvalitet, læringsmiljø og andre områder som tid til forskning og prosjektsøknader? Planlegger eller ønsker fakultetet å endre praksis når det gjelder overbooking?

De fleste av instituttene gir tilbakemelding om at de har hatt godt utbytte av overbookingen, da dette demmet opp for frafallet som skjer i andre og tredje semester og gjør det mulig for instituttene å fylle sine studieplasser på en god måte. Samtidig er det viktig for fagmiljøene å holde poenggrensen til søkerne på et rimelig nivå og at dette veies opp mot ønsket om å fylle studieplassene. Instituttene opplever at umotiverte studenter krever ekstra mye ressurser og bidrar til å senke studiekvaliteten. Overbooking skaper i noen tilfeller også utfordringer med kapasiteten på kursene og oppfølgingen, særlig de som inngår i det første året, og knyttet til sensur og veiledning.

Enkelte fagmiljø melder at overbookingen har vært mer problematisk, og da primært Institutt for informasjons- og medievitenskap. De gir tilbakemelding om at de har fått flere studenter enn de har kapasitet til å følge opp og at kvalitet og forskningstid ikke kan opprettholdes uten flere undervisningsressurser. Institutt for sosialantropologi melder også at de ikke ønsker å fortsette praksisen med overbooking.

Opptaket til masterprogrammene har litt andre utfordringer enn bacheloropptaket. Her er det større usikkerhet med tanke på møtt-tallene, siden det er mulig å søke og takke ja til opptak mange steder samtidig. Et nasjonalt masteropptak vil kunne bidra til å løse noe av dette.

Fakultetet opplever at vi har tett og god dialog med fagmiljøene om opptaket og i hvor stor grad vi skal overbooke og hvilke møtt-tall vi kan forvente. Det er samtidig noe uforutsigbarhet i antallet ja-svar og antall møtt, som bidrar til å gjøre det vanskelig å forutse og planlegge opptaket etter instituttens ønsker og forventninger.

Fakultetet vil videre påpeke at vi finner det uheldig at fokus på å fylle studieplassene og tid til forskning settes opp mot hverandre i bestillingen til årets studiekvalitetsmelding. Fakultetet kjenner seg heller ikke helt igjen i fremstillingen i bestillingen, der det vises til at antall studenter i dag er høyere enn det UiB har basisfinansiering for. Vi bestrider ikke dette, men i arbeidet med opptakene tar vi utgangspunkt i opptaksrammene vedtatt av universitetsstyret. Som grunnlag for innmelding av fakultetets opptaksrammer har fakultetet årlig dialog med instituttene om opptak og gjennomføring. Disse opptaksrammene er utgangspunktet for fakultetets dimensjonering av opptaket. Fakultetets resultatrapportering viser at det ikke uteksamineres flere kandidater enn det antallet studieplasser som fremkommer i disse opptaksrammene. Ved en omregning av opptaksrammene/studieplassene til årsheter studiepoeng er også disse høyere enn de avlagte antall årsheter studiepoeng på

studieprogrammene samlet. Dette til tross for en betydelig vekst i antall avlagte studiepoeng de siste årene.

Hvordan kan andelen masterstudenter i toårige masterprogram økes?

Vi ber om at fakultetene vurderer hvilke tiltak som er aktuelle for å øke antall kvalifiserte søkere til masterstudiene, og andelen av søkere som faktisk møter til studiestart.

Det er en viktig målsetting for fakultetet å øke antallet kvalifiserte søkere til masterstudiene, og instituttene har spilt inn følgende tiltak:

- Gjennomføring av informasjonsmøter og/eller prosjektpresentasjoner i forkant av søknadsfristen
- Presentasjon av pågående masterprosjekter på instituttets nettsider
- Bedre studentenes tilgang til informasjon om karrieremuligheter og arbeidslivsrelevans.
- Lage bedre og mer tilgjengelig informasjon om masterprogrammene på nettsider og i sosiale medier
- Skaffe kunnskap om program ved andre universiteter og høyskoler som kvalifiserer til opptak på våre masterprogram
- Drive mer målrettet rekruttering av studenter fra andre institusjoner
- Tilby masterprogrammene på engelsk

I tillegg har fakultetet ansatt en del studentambassadører som skal bidra til å nå frem til potensielle søkere gjennom sosiale medier og i andre fora.

Instituttene vil gjerne ha flere søkere til sine masterprogram, men er også opptatt av at søkerne har et godt nok faglig nivå. Flere av fagmiljøene mener at karakteren C som laveste karaktersnitt for opptak er for lavt, og ønsker å ha mulighet til å kreve et høyere karaktersnitt for sine program.

Det blir også påpekt fra instituttnivå at finansieringsordningen ikke i stor nok grad tar høyde for ressursbruken knyttet til masterstudentene, som krever mye mer individuell oppfølging enn en bachelorstudent. Dette begrenser instituttens mulighet til å øke opptaket til master.

Kan noen av kvalifikasjonskravene erstattes med obligatoriske emner i starten av programmet?

Instituttene melder at de ikke ønsker å erstatte kvalifikasjonskravene for opptak til masterprogrammene med obligatoriske emner. De understreker at det er avgjørende for gjennomføring av mastergraden at studentene har den nødvendige kunnskapen før oppstart og kan vise til gode resultater på de nødvendige fordypningsemnene. De opplever også at masterprogrammene ikke har plass til å legge til ytterligere emner som skal gi studentene mer grunnleggende kompetanse. I enkelte fagmiljø kan det allikevel være aktuelt å se på kvalifikasjonskravene og utrede hvorvidt disse kan utvides noe mot nærliggende fagområder og mer tverrfaglige bachelorutdanninger.

Hvilke praksiser og planer har fakultetet når det gjelder masteravhandlinger på 60 stp og 30 stp?

Hovedtyngden av fakultetets masterprogram har en 60 sp masteroppgave, men det er også fagmiljø som har gått over til 30 sp oppgave og fagmiljø som diskuterer en slik overgang. Valget av størrelse på masteravhandling er en vurdering som må skje i fagmiljøene, og er ikke løftet som en sak på fakultetsnivå.

Andre saker

Er det andre utdanningsrelaterte saker som opptar fakultetet som de ønsker å diskutere med ledelsen?